

DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis decimâ-septimâ
mensis Martii, anno Domini M. DCC. LXXII.*

M. STEPHANO-LUDOVICO GEOFFROY,

Regi à Consiliis & Secretis, Doctore Medico, Præside.

An in empyematis operatione scalpellum acu triangulari præstantius?

I.

IRA naturæ sedulitas, quâ corporis humani salutem prospexit; magis tamen inde miranda quod pro partium necessitate ipsas majori firmaverit munimine. Quædam vitalibus necessaria functionibus organa, valido tutatur præsidio; alia quibus amissis sanus homo vivit, externis magis obvia patent injuriis. Sic liquidi vitalis fons, sensuum origo, nobilis sedes animæ, molle viscus cerebrum, ossæ undique thecâ concluditur. Quot inde firmo tutamine præcaveantur

* Anno 1758.

à cerebro pericula, satis arguunt nihilum heu frequentes adhuc & periculosæ ipsius læsiones. Nec minori diligentia vitalia pectoris muniuntur organa. Thoracis cavitatem sternum antè, à tergo columna vertebrarum ossa firmat, dum hinc & inde numerofo costarum vallo circumdatur. Id cordis, pulmonumque postulat ad vitam necessitas, cum pulmonum alterno motu suffocato, sanguinisque à corde derivantis interrupto circuitu, certum subitæ mortis periculum imminet. At quantifcumque claudatur pectus aggeribus, plurimis adhuc sunt obnoxia periculis ipsius organa. Sic miseranda fert hominis conditio. Internè sup-purations, pectoris hydrops, externè vulnera costas inter illata, totidem funestæ morborum causæ, liquoribus intrà thoracem effusis præbent originem. Inde numerosa malorum sequela, pectoris gravitas, præpedita respiratio decubitusque in latus sanum impossibilis, &c. Tot symptomata promptam artis implorant opem, effusi liquoris exitum. Hunc ergo ferro concedamus, sed ita ut tutior & securior operandi methodus adhibeatur.

I I.

PECTORIS paracanthesi seu perforationem postulat quilibet intrà thoracis cavum liquor effusus. At ille non uniùs est ejusdemque generis. Modò pus, interdum aqua, sanguis nonnunquam pectus infestant. Pulmonem ulcus depascitur internum, vel costarum serpens in intervallis fistula, congestam interno hiatu purulentam effundit intrà thoracem materiam; sit in pectoris capacitate puris collectio. Hæc sensim aucta, diaphragmati incumbens, ipsum urget pondere, septique transversi alternum præpedit itum ac reditum. Difficilis inde & velut onere impedita respiratio. Una tunc salus est pectoris perforatio, *operatio empyematis* à morbi nomine plurimis dicta, quæ purulentæ materiæ via conceditur. Quin & operationem tardare periculosum: pus calido humidoque loco conclusum brevè fieret acrius, pulmonumque compagem magis ac magis totam corroderet. Universalem corporis cachecticam dispositionem sæpè sequitur pectoris hydrops, imò nonnunquam idiopathico thorax tentatur hydrope. Ab effusis intus aquis suffocationis urget periculum. Præmissa interna remedia si non succedunt, augenturque symptomata, unicum superest remedium operatio. At externa quoque imminet thoraci pericula; vulnere nonnunquam inflicto perfoditur, effususque sanguis intrà pectoris interiora prorumpit. In tantò calamitate felix æger si non interna læduntur organa, felicior adhuc si simul versùs inferiora thoracis vulnus fuerit illatum. Dilatato vulnere contento sanguini parabitur exitus. At si superiorem vulnus partem occupet, in decliviori situ tentanda operatio, nè prorumpens sanguis totam pectoris adimpleat capacitatem. Ex his omnibus paracanthesis pectoris patet necessitas. Quoties ergo propriis dignoscitur signis, intrà thoracis cavum effusus humor, tutiori ac faciliori viâ erit educendus.

I I I.

NOTO jam morbo, cognitoque affecto thoracis latere, ulterius non exspecta, citò idoneus deligendus operationi locus. Hic in dorso, uniùs circiter palmæ distantia à vertebis, situ decliviori, paulò tamen altius in dextro latere quàm in sinistro solet eligi. Sic nullum læsionis diaphragmatis periculum est, nec difficile liquor effluit. Forsàn & rectius in anteriori aut parumper laterali pectoris parte perficeretur operatio; magis enim hinc distant à se invicem costæ, nec ita facile minor intercostalis arteria læderetur. Delectus operationi locus atramento solet annotari, tuncque ad operationem deveniendum. Hæc duplici modo, instrumentorumque genere duplici potest perfici acu triangulari, vel scalpello. Priori, uno perfodiuntur ictu cutis, musculi, pievra. Penetrat intrà thoracem

3

acus, tuncque extracto clavo relinquitur tubulus quo evacuantur humores effusi. Prompta quidem & facilis operandi methodus, utinam tuta sit & secunda! Non ita brevis nec ita facilis scalpelli ope, imò crudelior est operatio; digitis scilicet tùm superiùs tùm inferiùs cutis adducta, scalpello ita transversim inciditur, ut trium circiter digitorum plaga costarum directioni respondeat. Tùm reclinat æger corpus ut costas inter amplius sit intervallum. Dein muscoli & pleura ita simul conciduntur ut tùm intercostalis arteriæ præcaveatur læsio, tùm levi tantùm aperturâ pleura perforetur. Sic enim si nulla sit pulmonum cum plevrâ coherencia immisso per foramen aëre, brevè collabitur pulmo & à plevrâ recedit; si verò plevræ cohæret pulmo, introducto specillo poterit à plevrâ removeri. Demùm vel scalpello cum specillo, vel scalpello lenticulato, vulnus ampliatur, & effusi liquores liberè profluunt.

I V.

TUTO, citò, & jucundè curandum. Magni momenti tùm in Medicâ praxi; tùm in operationibus Chirurgicis axioma. In illâ rarum, rarissimum in illis. At si jucundè nequit & citò, tutò saltem debet institui curatio (a). Quid ergò de duplici pectoris paracenthesim perficiendi methodo sit sentiendum, ex hac accipe regulâ. Altera quidem quæ acu triangulari sit operatio, brevior est & jucundior, uno perditur ictu pectoris claustrum, & leve partium vulnusculum vix ullo glutinatur negotio. Contra quæ scalpellum advocat in usum methodus diuturnior & magis dolorifica. Nec mirum cum longius temporis requiratur intervallum ut singulæ post alias aliæ partes incidantur, majoremque sectiones iteratæ dolorem inferant. Quid ergò? Num scalpello præstantior triangularis acus? Id quidem verum si simul tutior esset; tunc tota optimâ curationis adimpleretur pagina, dum tuta, prompta, levique comitata dolore, adhiberetur operatio. At non ita benignè cum ægris hominibus actum esse credas. Ipsis miseranda superest electio periculi inter & dolorem. Scalpello crudelior quidem & diuturnior est operatio, sed tutior; acu verò triangulari jucundior & promptior, at magis periculosa. Pulmonum adhærentiam cum plevrâ quàm frequens sit, probat iterata cadaverum inspectio. Hanc tamen in homine vivo numquam poteris detegere; imò sæpè sæpius sic affecti ad extremam usque senectam, felicem perducunt vitam homines. Quantum autem à pulmonum læsione immineat periculum, nemo nescit. At acu triangulari uno profundantur ictu cuncta thoracis tegumenta, si reperitur pulmonis adhærentia, vix ac ne vix quidem præpediri potest, quominus respirationis dilaceretur organum. Magnum quidem inde periculum, nec solum tamen imminet. Etenim etsi nulla plevræ pulmonisque adsit cohæsiō, sæpè sæpius pulmo poterit perforari, si expirationis tempore propellatur acus. Id expirationis mechanica docet actio, cum tunc temporis, claustrorum thoracis constrictione, pulmone compresso, utraque pars sese tangat. Tot & tanta præcaventur pericula si scalpellum adhibeas; levi enim, vixque sensibili facto plevræ foramine simul atque intrâ pectoris cavum ingreditur aër, collabitur pulmo, à plevrâ secedit, nullaque contentorum metuenda læsio. Sed adsit utriusque partis coherencia, non equidem pulmones recedent, non ingreditur aër, at immisso cautè specillo, imò digitorum ope, pellitur pulmo, adhærentia tollitur nullâ tamen factâ læsione. Sic paulò majori diuturniorique dolore vitam sæpius redimunt ægrotantes.

(a) Asclepiades officium esse Medici dicit, ut tutò, ut celeriter, ut jucundè curet. Id vortum est: sed fere periculosa esse nimia & festinatio & voluptas solet. *Cels. l. 3. c. 4. p. 117.* Edit. Vanderlinden. Amst. 1687.

FRUSTRA triangularis acûs commoda laudibus tentas extollere. Hæc quidem in abdominis pluriumque partium hydrope, tutò potest adhiberi, in pectoris paracenthesi neutiquam. Dum enim turget aquarum mole gravatum abdomen, ipsûsque compressione recedunt à tegumentis viscera, nullum contentorum læsionis periculum est, tutò perfoditur venter infimus. At non eadem est thoracis conditio. Claustra ipsûs ossea à contentis visceribus diduci nequeunt, & pulmonis adhærentia si qua est, nullo dignoscitur signo. Nec ope scalpelli plevræ sensili membranæ majus periculosiusque vulnus dicas inferri. Majus quidem illud est: at quæ sectione sit apertura, minora semper symptomata solet inferre, quàm ea quæ puncturâ perficitur. In hæc dilacerantur fibræ, in illâ secantur. At, inquires, scalpello amplius perficitur vulnus, diutius patitur ægrotans, profusio sanguinis major oritur. Idquidem saltem ex parte concedimus. Amplius infligitur vulnus, sed non ita magnum ut paucos intra dies non coalescat, & indè securior operatio: major est diuturniorque paulò dolor, at dolore securitatem æger consequitur. Sanguinis verò effusio quàm parva sit, fatis probat vasorum quibus afflicta pars alluitur exilitas. Nec ullum læsionis intercostalis arteriæ periculum est, modò cautè versùs inferiora scalpellum propellatur. Nihil igitur impedit quominus concludamus.

Ergò in operatione empyematis scalpellum acu triangulari præstantius.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes DESCOMET, M. Clericus VACHIER. M. Petrus LALOVETTE.
Censor Regius, Chirurgie
Latino idiomate Professor
designatus.

M. Joannes - Baptista DE LA RIVIERE Consiliarius Medicus Regis ordinarius in ejus Castellæto. *M. Petrus - Josephus MORISOT DESLANDES.* *M. Petrus-Josephus MACQUER, Regiæ Scientiarum Academia Socius & Censor Regius.*

M. Guido DANÈ DESPATUREAUX. *M. Henric-Mich. MISSA, Regii Medicorum Collegii Nanceianorum Socius honorarius antiquus Regis Exercituum in Germania Medicus ordinarius, Censor Regius, Academia Catalaunensis Socius.* *M. Josephus-Maria-Franciscus LASSONE, Regis in Sacro Consistorio Consiliarius, Regiæ, dum viveret, Medicus Primarius, Censor Regius & Regiæ Scientiarum Academia, necnon Regii Medicorum Nanceianorum Collegii Socius.*

Proponerat Parisiis EDUARDUS - FRANCISCUS - MARIA BOSQUILLON,
Eques, Mon-desiderianus Ambianensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ
Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1772. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi. 1772.